

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szállítással:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 frt
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónap . . . 1 "	Egy hónap . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., havra hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli punaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petít sor egyszer . . . 6 kr | Bólvegűj külön . . . 80 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyitvány sor . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havra a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak inmert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A szerb válság.

Arad, augusztus 23.

„A Pasics-miniszterium tegnapelőtt délután visszalépett Szerbia kormányától s helyette a regensség Avakumovicsot, a liberális párt vezérét bízta meg az új kormány szervezésével, mely azóta megismertalakult.” Ez körülbelül a lényege ama sürgönyöknek, melyek több-kevesebb körülírással kürtölik világra a nevezetes eseményt.

Valósággal nevezetes eseménynek kell a szóban forgót neveznünk, mert bár az ország, mely keretét képezi, úgy terjedelmé mint kulturális fejlettségének jelentéktelenségénél, fogva Európa egyensúlyának ingadozásaiban nem igen esik latba, de közel szomszédságunk hozzá, közgazdasági és politikai érdekkapcsaink vele, végül azon különös hirhedtsége, melynél fogva a nyugtalan népecske Európa keletén a lóporos akna szerepeként fenyegeti a tényleges viszonyok állandóságát: eléggé megmagyarázhatják a feltűnést és érdeklődést, melyet a Belgrádban kitört válság Európaszerte költ.

Lapunk élén több ízben foglalkoztunk már a Szerbiában uralkodó viszonyokkal. Legutóbb Prótics regens halála alkalmával tájékoztattuk olvasóinkat az új helyzet s annak lehető következményei felől. A Risztics, Belimarkovics és az elhalt Próticsból álló háromtagu regensséget még Milán király nevezte ki a dinasztiajához hű embereiből, s az akkor még többségben levő liberális pártból, míg utóbb az uralkodó ház iránt ellenséges, oroszbarát s alapjában forradalmi radikális párt került az országban és szkupstinában tulnyomó többségre, és jutott ily

módon a kormányra, melyet már évek hosszú során át vezet több-kevesebb ügyefogyottsággal, de állandó hanyatlásával a közrend és közgazdaságnak.

A radikális pártnak Szerbiában épp úgy, mint a többi ujkeletű Balkán-államocskákban a néppártoknak ugyanaz a momentum volt a megölő betűjük, mely őket a hatalomra segítette, t. i. a népámitás. Jól tudjuk saját hazánk utóbbi 25 éves történetéből, mily költséggel jár egy új államháztartás berendezése és vezetése, és mily óriási áldozatokat követel az a polgároktól. Így volt ezzel Románia, Bulgárország, Görögország és Szerbia is, és nagyon természetes, hogy az a párt, mely a szabadosság és nem-adózás elveit hangoztatja, könnyen többségre juthat, de semmi olyat végre nem hajthat, mely a közrend és belbéke megerősítésére és az államháztartás rendezésére tartozik. Példa volt rá Görögországban a Delyannis-miniszterium, melyet a király daczára óriási parlamenti többségének, egyszerűen elkergetett, mielőtt az országot az orvosolhatatlan anyagi tönk örvényébe döntötte volna, s példa rá most Szerbiában a radikális Pasics miniszter dicstelen bukása, jóllehet alig van a szkupstinában az új miniszteriumnak 10—15 emberénél több pártive.

Ily körülmények között Risztics a radikális kormányának elbocsátását és ezzel maga a gyűlölt radikális párt ellen az élet-halál harcz megkezdését csakis azon a réven merészeltette, hogy a radikálisok Szerbiában immár erkölcsileg és politikailag is teljesen megbuktak.

Az állampénztárak a megtelés reménye nélkül már régen kiürültek, katonák, tisztviselők, vállalkozók fizetésüket, illető-

leg az állam ellen fennálló követeléseiket csak részben s protekció útján kaphatták meg, a kik pedig ilyenekkel nem rendelkeztek, s pénzüket kérték, a miniszterium helyiségeiből — miként legutóbb is történt — a legmagasabb rangú tisztviselők legsajátabb kezei által radikális módon eltávolítottak.

Mindamellet lefelé is elvesztették a jó urak már népszerűségüket, mert daczára a máról holnapra élő, adósságcsináló gazdálkodásnak, kénytelenek voltak újabb adókat és terheket a népre róni, holott a meglevőknek is leszállítása volt a program, melynek alapján a hiszékeny nép őket hatalomra emelte.

Hogy ezen hitelvesztettsége a radikálisoknak lefelé azon fokig lett-e általánossá, mely szükséges, hogy egy újabb országgyűlés választásánál kisebbségben maradjanak? ez a nyitja a kérdésnek. De legrosszabb esetben is feltehető, hogy az új kormány nincs egészen híjával a hangulatkeltés és többség-csinálásnak azon tudományával, melyet a radikális kormánytól különösen eltanulhatott, mely utcai harczok- s vérengző terrorizmussal segített ott, hol kecsegtetés vagy erőszak nem használt a liberálisok teljes megsemmisítésére folytatott sikeres harczában.

A válság közvetlen oka, mint említők, az elhalt regens helyének betöltése volt. A radikálisok régen számítottak már ez állásra, mert addig a hatalomnak csak egyik végét, s nem is a nyelét tartották kezökben. Pasics önmaga aspirált Prótics helyére, s törekvését siker is koronázza, ha Risztics elfogadja tervét, mely szerint a szkupstinát a regens-választás céljából augusztus 27-ére hívja össze. Risztics azonban a nagy szkupstina feladatául tartá a fontos állás betöltését és a visszalépés-

TÁRCZA

— Augusztus 21. —

Ki költözködik?

(Egy osodálatos házasság leleplezve.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Két osintalan, ennivaló fészek van egymás mellett.

Az egyik tágas, asszonyt igénylő fényes hajlék. Nagy szárnyas üvegajtók csalogatnak. Az ebédlöben a luszter szöge is levillan. Pompás fekvésű élestar. Dunsztok kiteleltetésére kiválóan alkalmas. Jéghideg pincze, a rendezendő jégkávés uzsonnák „sine qua non”-ja, patyolat-tiszta mosókonyha, sejtelenes alkoven, melynek bordái közé s menyetesetek ágyak hivatásszerűleg szinte rendeltetve vannak.

A másik fészek kicsi, mint egy kajüt, de kényelmes és feledhetetlen.

Orosztes lakott az egyikben Philadesz a másikban. Őket mindig együtt lehetett látni, éjjel-nappal. Azaz: inkább éjjel. Gondtalanul mulatoztak s nagy hangon vallottak két közös életvet.

Az egyik ez volt:

— Eljen minden szép asszony!

A másik ez:

— De azért nem házasodunk meg soha! Ez utóbbit nem csak szóban, hanem nótában is vallották.

Emez életelvek ellenére, titkos szerződés volt köztük.

Írásban lehetőleg hüen visszaadva a következő:

„Mivelhog minden ember kedélye egy bizonyos ponton ellágyul, és eme sajnálatos helyzetben lelke puha lesz mint a viasz, a mely körülmény rendszerint a házasság igájába kerget és mivelhog ilyen fordulat mi köztünk szerződő felek között sinosen kizárva: ezennel kötelezzük magunkat kölcsönösen arra, hogy a közös hajlékból egyikünk menten kiköltözik, ha a másikunk okmányokkal és hírlapi hymenhirekkel beigazolja, hogy meg fog nő s ülni. Aláírva: Orosztes és Philadesz.”

Nagyot nevettek a legujabb etelközi vérszerződésnek s azon éjjelen egy rámasát mulattak a „Nyalka Legény”-ben.

De bolond ötlet is volt az!

Egy sajtáságos írás, mely egyiknek sem fog soha fejfájást okozni. Mert ilyen nagy szabadságszeretet mint az övék, nem bilincselhetni le őket a házasság élet jármába soha.

Mégis!

Orosztesz veszedelmes tüneteket árult el. A deridóktól huzódott. Kitértek belőle a lírai velleitások Philadesz egész lényében elpirulva vette észre, hogy társa lírai álokat gyárt: a kék szemek imádatát éneklő gyarló kinrimek között. Végre egész hatalmával beütött az istennyila: egy hymenhir jelentette, hogy Oroszteszt is fedetlen helyen találta a pajkos Amorka.

A lírai áloék exploziója váratlanul megtörtént.

És most ki a lakásból!

Még egyszer szerelmesen járta be a pelyhes fészket. Szerelimitasan bódorgott a legényes összevisszaságban. A hintaszéken valósságos extazissal szemlélte eredeti festményeit a bor különféle allegóriáinak. Egy kis időszaki kiállítás roskadozott költői rendetlenségben a kis asztalkán: megannyi kedves emléke régi otthonának. A titkos levéltár, egy regalitász-doboz őrizte az illatos találkás levélikéket. A Heliotrop és Ylang-Ylang illata érzéken csiklandozta orrát és szemét, mely utóbbi egészen elvizesedett. Ő legalább vegyes illatnak tudta be a könyveket, pedig nem az volt.

sel fenyegetőző Pasics lemondását — elfogadta.

Élet-halál harc ez a dinasztia mellett a hatalomért. Ha Pasics a regenségbe jut, Risztics és vele ugye lehet az Obrenovicsok ügye is elveszett volna. Meglehet, hogy így is nagy küzdelmekre, tán forradalomra kerül a dolog, de legalább megvannak a győzelem esélyei, különben is elég, ha a válság két évre kihuzható, mert akkorra Sándor király úgy is nagykorúvá lesz és a regensek fontos állása magától megszűnik.

A továbbiakban már most e küzdelem egyes fázisai fognak igen érdekesek és tanulságosak lenni. A kezdet nem rossz, amennyiben Belgrád radikális prefektusát már elbocsájtották; utána valószínűleg az adminisztráció teljes purifikációja fog következni, azután a zsiros hivatalaiból kicseppent existenciák emigrációja és összeesküvése muszka pénz és protekció mellett, szóval Bulgária ostromoltatásának második kiadása Szerbiával; csak az a kérdés, lesznek-e a hazafias szerbek is oly állhatatosak és okosak, mint bolgár testvéreik?

Belföld.

A horvát tartománygyűlés.

A horvát tartománygyűlés ülészeit tegnapelőtt azzal fejezte be, hogy megválasztotta a magyar országgyűlésre küldendő tagokat. Megválasztották a felsőházba: Draskovich gr., Josipovich Tivadar comes és Kusevich. A képviselőházba megválasztották: Adamovich, Barlovics, Barcsi cs, Carukovich, Csirics, Csincsek, Dedovich, Eggersdorfer, Francisci, Ferich, Galluff, Gyurgyevics, Gyurkovic, Gelics, Herich, Jagics, Josipovich miniszter, Josipovich Géza, Jelacsich, Junkovich, Krestica, Kritova, Keglavics, Kis, Loncsavics, Maseg, Matunci, Milekics, Pavics, Pintavics, Popovics, Ratkovics, Riffer, Seitz, Slipticovich, Spevec, Saj, Sovak, Stekovics, Vukotinovics. Horvát elnök a zimlinyi, Franka krizsi mandátumot tartotta meg, ennek következtében Djakováron és Sisseken új választások lesznek, Ratkovics helyett Filip-et választották meg jegyzőnek.

A kolera.

augusztus 23.

Párisból telegrafálják, hogy Harkin orosz természettudós, a ki két év óta Pa-

teur mellett dolgozik, sikeresen végzett kísérleteket a kolera ellen való oltásokkal úgy állatokon, mint embereken, a kiknek éppen nem ártott az oltás. A tudós, mint Pétervárról jelentik, egy Pasteur által melegen támogatott kérvényt intézett a belügyminiszterhez, hogy a járványterületen kísérleteket tessen találmányával. Az általa feltalált szert úgy egészséges embereken, mint betegeken akarja véglegesen kipróbálni. A belügyminisztérium egészségügyi tanácskozó testületet hívott össze a kérdés tanulmányozására.

Péterváron, mint hivatalosan jelentik, augusztus 20. és 21-én 87 ember betegedett meg kolerában. A járványban elhaltak nyolcvan ketten. A betegségből felépültek ötvenhárman. Ugyancsak hivatalosan tudatják azt is, hogy Orosz-Lengyelország lublini kerületében aug. 19-ig 34 ember kapta meg a kolerát, a kik közül 13 meghalt és hogy a tveri kormányzóságban is felépett a járvány.

Nisni-Novgorodban Baranov kormányzó kiárványt bocsátott ki, melyben büntetést szab ki számos olyan emberre, a kik hamis kolerahireket terjesztettek. Többek közt az egészségügyi hivatal egyik tagját 150 kancsuk a ütésre és három havi fogságra ítélte, a miért álhireket terjesztett a koleráról.

Párisban és környékén, mint Dijardin képviselőnek az egészségügyi tanácshoz be-terjesztett jelentése konstatálja, a járvány napról-napra csökken.

Hamburgból az a hír érkezett, hogy már ott is konstatálták a kolera föllépését. Ujabb táviratok azonban megczáfolják e hirt és azt mondják, mikép szó sincs Hamburgban ázsiai koleráról de igenis meglehetősen nagy mértékben uralkodik a kolera nosztrasz, melybe tegnap és ma huszonnegyzet este bele, a kik közül tizenkettő meg is halt.

Berlinben tegnap egy ember koleragyanus jelek közt halt meg; holttestét megvizsgálás céljából bevitték a kolerakórházba.

Külföld.

Az új szerbiai kormány.

Belgrádból írják: Az új kormány november 12-én feloszlatta a szkupstinát. Az új választások januárban lesznek. A belgrádi főkapitány állásától elmozdított és rögtön elhagyta Belgrádot. A radikálisok Pasics tiszteletére nagy fáklyásmenetet rendeztek. Az általános hangulat jónak mondható.

A Pasics-minisztériumot és vele a radikális kormányt hivatalosan eltemették. Nem hitték, hogy Riszticsnek bátorsága lesz, a radikálisokat elbocsátani és szabadulva kabinetet alakítani Pasics regenségnek azt javasolta, hogy a szkupstinát e hó 27-re hívja össze és a javaslatának elfogadásából kabinet-kérdést csinált. 22-én délelőtt

Pasics, mint rendesen, megjelent a hivatalában. A délelőtt folyamán megkapta a regenség elhatározását, hogy az összes miniszterium lemondását elfogadta. Délután 5 órakor a hivatalos lap külön kiadása jelent meg, mely a Pasics-kormány elbocsátását közölte. A volt kabinet négy tagja: Velimirovics, Milosaljjevics, Nikolics és Tumanics visszahelyeztetett az államtanácsba, Gyorgyevicsét párisi nagykövetté nevezték ki. Egyidejűleg kinevezték az új kormányt, a mely csupa liberálisokból és Risztics föltélen híveiből áll. A radikálisok nem sejtették, hogy uralmuknak a vége elérkezett. Az új kormány bizonyosan roppant nehézségekkel lesz kénytelen megküzdeni. Valószínűleg az összes radikális töredékek ellene fognak fordulni. A kormány legközelebbi feladatát a közigazgatásnak a radikális elemektől való megtisztítása fogja képezni, hogy azután megejthessék az új választásokat, a melyektől Risztics azt reméli, hogy a szkupstinában szabadulva többséget nyerhet. A szkupstinát minden esetre már legközelebb feloszlatták. Nem lehet előre látni, hogy a radikális ellenzék harcra milyen alakokat és mekkora mérvet fog ölteni. Annyi bizonyos, hogy a küzdelem nagyon erős lesz és az a veszély fenyeget, hogy felvetik a dinasztikus kérdést.

A béke-kongresszus.

A nemzetközi békeliga kongresszusát Bernben 22-én délelőtt nyitotta meg Rachenot szövetségi tanácsos, ki rámutatott, hogy ezuttal parasztokat és munkásokat is megnyertek az eszmének, melynek terjedése most már remélhetőleg gyorsabb lesz. A kongresszus háborút folytat a háború ellen. Richter németországi kiküldött Pforzheimből konstatálta, hogy a legutóbbi időkben Németországban a békére való törekvések hatalmas haladást mutatnak fel. Ausztria nevében Suttner bárónő beszélt, ki hangsúlyozta, hogy az Ausztriában ujonnan alakult békeligának tagjai közt sok egykori tiszt is van. Kiemelte, hogy a bécsi egyetemen béke-egylet alakult és reméli, hogy más egyetemek is követni fogják ezt a példát. Egy csikagói hölgy az amerikai béke-egyletek üdvözlését mondta el. Valami Elisuc nevű diák ezután a román diákoknak a magyarországi románok helyzetéről szóló röpiratát beszélt meg; a francziák és olaszok helyeslése mellett ecsetelte az állítólagos üldözéseket, melyeket a románok szenvednek. A svájciak nem csekély bámulatára még azt is ajánlotta, hogy a kongresszus egyuttal a nemzetiségi elv védelmét vállalja el. Es az incidens megzavarta a gyűlés menetét. Utóbb még Angolország, Belgium, Franciaország és küldöttjei beszéltek.

Tanügy.

Iskolai értesítés.

Arad szab. kir. város összes községi polgári fiu-, polgári leány-, elemi fiu és leányiskolák osztályaiban, valamint a női ipariskola és a városi községi siketnéma iskolában a rendes tanulók szabályszerű felvétele az 1892-3-ik iskolai évre az iskolaszék határozata alapján a f. é. v. szeptember hó 1, 2, 3-ik napjain az illető iskolákban eszközöltetik, ugyanazon napok délutánjain pedig felvételi és javító vizsgálatok tartatnak meg.

Az egész évi tandíj az elemi iskolák I. II. III. és IV-ik, valamint az V. és VI-ik elemi fiu és leányosztályokban a helybeliekért 6 frt, a vidékiekért 12 frt; a polgári fiuiskola I-ső és II-ik osztályaiban a helybeliekért 8 frt, a vidékiekért 16 frt, ugyanott a III. és IV. osztályokban 10 frt, illetve 20 frt; a polgári leányiskola mind a négy osztályában a helybeliekért 12 frt, a vidékiekért 24 frt, végül a siketnéma iskolában a helybeliekért 20 frt, a vidékiekért 40 frt, mely összegeknek fele a beiratáskor, másik fele az iskolai év második szakában, február hó első napjában fizetendő. A női ipariskolában a tandíj havonként 3 forint, az ovodákban havonként 50 krajczár, mely mindig a hónap elsején fizetendő. Az érdemsorozati értesítő díja az elemi iskolákban 30 kr, a könyvtárdíj 20 kr, a siketnéma iskolában a könyvtárdíj 50 kr, a polgári fiuiskolában az értesítődíj 50 kr, a könyvtárdíj 50 kr. Ezen díjakon felül fizetendő még az 1891. évi 43. törvénycikkkel alkotott új nyugdíjtörvény 10. §-a értelmében

Bolondos, tuláradt szive legényes hajlékát siratta.

Keze görcsösen kulcsolódott össze és agya rémelhatározást fogatosított.

Nem fog-e hajlékból kiköltözni?

Szinte megkönnyebbült az elhatározásra. Pajzán mosolylyal fogadta barátját Oresztet, ki pedig éppen most gyöngéden óhajtott vele tudatni a rideg tényt, hogy ki kell költözködni.

Még ő vágott neki a kikerülhetetlennek.

— Tehát nősülsz?

Barátja valami ismeretlen érzéstől fiatalodott meg és pirulva felelte:

— Igen.

— Mikor?

— Öt hét múlva.

— Jó.

No ezen ugyan hamar tulesetek. Érzékenyebb jelenetet képzelt. Jobb így!

E percztől pedig Philadesz eltűnt. Kód előtte, kód utána. A „kis hirdetés e k” zátonyán akadt fel életének hajója.

A kis hirdetés ezt mondotta:

„Sürgősen meg kell nősülnöm. Határidő négy hét. Ki volna hajlandó hozzám feleségül jönni? Negyvenöt éves vagyok, hajam mérsékeltlen hull, de még nem vagyok egészen kopasz. Az illető feltétlenül barna legyen és a lírai versek gyűlölője. Lehet özvegy asszony is, lány is. Hozomány nem kívántatik.

Az öt hét letelt.

Egy szép reggelen fiakker robogott a szép fészek elé. Oresztet röpítette haza a kis szöke, anájdig asszonyt. Milyen boldogsággal fogja végigsétáltatni az asszonyt ebben a szép fészekben.

A tornáczon azonban nagy meglepetés érte.

Philadesz állt ott bizalmasan egy barna asszonnyal, a kit így mutatott be a meglepett Oresztésznek.

— Nöm. Itt az esketési bizonyítvány is.

Ezek után minden lelemény nélkül könnyen kisüthetjük a történet végét.

Hogy t. i. Oresztet a szép anájdig asszonykájával visszaült a fiakkerbe és elment új lakást nézni.

Akik szeretik a drámai csattanós históriákat, azok kedvéért még azt is hajlandók vagyunk elárulni, hogy a lakáskeresésben az ifju pár alaposan összekülönbözött, mint Oresztet hónapok multával egy kevés iróniával megjegyezte — nem utoljára.

Philadesz neje is megszegte a lírai fogadalmat.

Házassága második hetében ugyanis megvette — Dura Máté költeményeit

És még csak nem is titokban olvasta.

Szaniszló.

minden iskolába járó gyermek után kivétel nélkül évenként 15 krnyi hozzájárulási díj is.

Azon helybeli szegénysorsu szülők, kik gyermekeik vagy gyámoltjaik részére tandijmérséklést nyerni ohajtanak, felhivatnak, hogy ennek kinyerhetése végett f. évi augusztus hó 26-ától 31-ig bezárólag a városi kapitányi hivatalnál, a Poltura, Sága és Gájkülvárosban lakók pedig a gáji alkapitányi hivatalnál jelentkezzenek, ez utóbbiak annál inkább, mivel gyermekeik a tandijmérséklési bizonyítvány megszerzésére való jelentkezés után fognak csak az iskolába felvétetü.

Végül megjegyeztetik, hogy f. évi szeptember 1-ével a Gájkülvárosban felállított kisdóvoda megnyitattik, illetve a közhasználatnak átadatik.

Nemkülönböztetve megnyitattik a templom-utcai elemi B) fiúiskolánál a VI. fősztály és az utjalepi községi iskolánál az oda újonnan felépített két tanterembe ott a III. és IV-ik osztály is felállítottik, minélfogva felhivatnak az annak környékén és közelségben lakó szülők, hogy a négy elemi osztályba járó fiú és leánygyermeküknek az iskolába való beiratása végett az utjalepi iskolánál jelentkezzenek.

Aradon, 1892. évi augusztus hó 15-én.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 760.4 mm. délután 2 órakor 759.7. Hőmérséklet reggel 7 órakor $14^{\circ} + 25.8$, délután 2 órakor $10^{\circ} + 32.7$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 4. délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel félsziderült, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Augusztus 24.

Változó felhőzet.

Meleg.

Száraz.

Zivatarok.

Hosszabb ideig állandó.

Amerikiasan.

— Egy ujság beléletéből. —

Nincs a világon olyan lap, mit az amerikai Arizona-Kicker, a yankeek e kedvencz szellemi abrakoltatója.

A lap goromba, mint a pokróc. Gorombaságairól híres s éppen azért annyira kedvelt, mert goromba.

Legújában egy kis malheur esett meg a Kickerrel, a mit érdekesnek tartunk ismertetni, mert itt az ó-világban szintén sokszor szóba jön ez idő szerint a különféle zsurnaliszták dolga.

A Kicker nyilatkozik a saját segéd-szerkesztője ellen, irván róla a következőket:

"Tudatjuk a közönséggel, hogy az a Tom J. Kelly nevű egyén, a ki eddig lapunknál dolgozott, már nem áll összeköttetésben a Kickerrel. Ez a fickó pár hét előtt ideszemtelenkedett a keletre, a hol mint zsurnaliszta működött. Mi segéd-szerkesztőnek szerződöttük őt s ő megígérte nekünk, hogy szerkesztőségünk tisztességét, ha kell saját élete megkockáztatásával megvédi. Két hét előtt szerkesztőnk távollétében belépett hozzánk Brisbane ezredes ur, a ki különben Amerika legarczátlanabb fráttere, és a segéd-szerkesztőnköt úgy leszidta, mint egy kölyköt. Tulajdonképen rögtön el kellett volna kergetnünk ezt a gyáva mafát. De ő úgy rimánkodott, hogy megbocsátottunk neki. Mult vasárnap azonban az történt meg velem, hogy egy postatiszt orrbarrugta és szemem kőpöte. Mi éppen szerkesztőségünk ajtajában állottunk, mikor segéd-szerkesztőnk rémülten arra futott: Természetes, hogy ezek után rögtön kirugtuk a himpelt, a ki olyan buta, hogy nem tudja revolverét használni, mikor egy postás az orrmányát tetteleg bántalmazza. Nem tűnök meg tovább lapunknál az ilyen gazembert, még ha ő fizetne is nekünk hetenként 50 dollárt."

Ugyanabban a számban a Kicker kijelenti, hogy:

"Annerley fűszeres ur, a kit mi utálunk és megvetünk, úgy nyilatkozott szerkesztőnkörül, hogy az részrehajló. Tudatjuk Annerley urral, hogy ha legközelebb találkozunk vele, hatlövetű

revolverünk egész tartalmát bele sütjük az ő piszkos pofájába."

Noa, hát ez már csak eléggé amerikaias!

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhoz hordva:	szétküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr. vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyazinté ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

HIREK.

Augusztus 24. Szerda. Róm. kath. naptár: Bertalan. — Protestáns naptár: Bertalan. — Görög-keleti naptár (augusztus 12.): Anicz. és Fot. — A nap két 5 óra 10 perczkor, nyugszik 6 óra 54 perczkor.

Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola. földszint.

Augusztus 29. Árlejtés a megyénél délelőtt 10 órakor a lovassági laktanya felépítésére.

Augusztus 30. Aradvármegye rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Szeptember 3—5. A Rakodczay-társulat drámai előadásai az aradi színházban.

Szeptember 25. Deseffy megyés püspök Aradon bérml.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— Személyi hír. Jankó Lajos tábornok a szegedi ekvitaáció élén tegnap délelőtt Aradra érkezett.

— A hivatalos lapból. A király Beöthy Zsigmond főrendiházi tagnak és a komáromi ev. református egyház gondnokának, a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot, — szmrecsányi Szmracsányi Károly 2. sz. m. kir. honvéd gyalogezredbeli őrnagynak pedig a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— Boros Beni országos képviselő Ó-Tátrafűredről, hol július 28-dika óta tartózkodott, szombaton távozott el, s egy napot Budapesten időzve, hétfőn Gasteinba utazott. Vasutunk népszerű igazgatója, ki betegen ment el Aradról, egészségi állapotában lényegesen megjavulva hagyta oda a Tátrát, úgy, hogy rövid idő múlva teljesen felépülve remélhetjük őt körünkben viszontláthatni.

— Az új román protoszinodal. Goldis János nagyváradai püspöki helynökké történt megválasztása folytán az aradi gör.-kel. román protoszinodali állás megüresedett. Ez állásra a püspök — mint irtuk — Hamzsea Ágoston gör.-kel. teológiai igazgatót nevezte ki. Temesvári főesperessé pedig utólag Putics Tarjánt, a kik esküjüket Metianu János püspök kezébe pénteken tették le.

— A fürdők fejlődése érdekében. A pénzügyminiszter legutóbbi körrendeletet bocsátott ki a hazai fürdők fejlődésének érdekében. Eddig ugyanis pusztán a fürdőépületek és a vendégek elhelyezésére szolgáló hotelek részesültek husz évi adómentességi kedvezményben. Most körrendeletileg utasította alantass hatóságait, hogy azokat a nyaralók a t is részesítsék e kedvezményben, melyek a fürdőtelepeken oly czéliből építettnek, hogy a tulajdonos azt a szezonra bérbe adja vagy maga használja.

— Beiktatás. Putici Tarján dr. volt aradi román szemináriumi tanárt, temesvárgyárvárosi gör.-kel. esperest, miután választását a felsőbb hatóság megerősítette, e hó 26-án fogják állásába ünnepélyesen beiktatni. Az egyházi szertartás után az új esperes tiszteletére banket lesz.

— Tanítói állások. Arad város iskolaszékének az újonnan rendszeresített 3 segédtanítói és egy kisegítő tanítói állásra a már megválasztott két kisegítő tanítón kívül, kik előléptetésben fognak részesülni, eddig összesen 13 pályázó jelentkezett. A pályázók közül aradiak: Edl Gyula, Kresztics Arzén, Kigyósi György, Tóth Béla és Szá-

vin Dusan; pécskaik: Maurer Mihály és Vladár Menyhért; világosi: Cziráky Márton; szt.-leányfalvi: Füzessy Endre; szentannai: Takács Ferencz; paulisi: Ringéiszén Miklós; szegedi: Fülöp Endre és pusztatopillai Tóth Jenő. Minden pályázónak pártja van, mely erősen dolgozik a maga jelöltje mellett.

— Francia író a mezőhegyesi ménesről.

Mezőhegyesnek érdekes vendége volt a napokban. Toqueville Párisból látogatta meg a méntelepét s nagy elragadtatással nyilatkozott a lovak kitartásának szívósságáról és a telep példaszerű berendezéséről. Toqueville gróf, a világhírű író s volt miniszter, jelenleg Justh Zsigmond szenttornyai birtokán időz, a honnan aztán hosszabb utazásra indul. El látogat Erdélybe, Budapestre, Véglesre a nemskéri Kiss családhoz, a melynek rokona s a magas Tátrának tér vissza Bécsbe, honnan kiindult.

— Ügyvédi jubileum. Szeptember hónapban lesz 25 éve, hogy Szuló Ernő, a temesvári ügyvédi kamara köztisztelőben álló elnöke az ügyvédi pályára lépett. Ez alkalomból a kamara kerületéhez tartozó ügyvédi kar fényes ovációkban készül részesíteni a kiváló férfit. Küldöttségileg üdvözlők, emlékalbumot nyujtanak át és bankettet rendeznek tiszteletére.

— Majdnem esett. Főlösegesnek tartjuk annak leírását, hogy tegnap is meleg volt. Ujság nélkül is mindenki tudta. Azt pedig, hogy Reaumur szerint vagy Celsius szerint, ki mennyit izzadott, még kevésbbé írjuk le. Izzadjon mindenki a maga hite szerint. Az utcákon majdnem olyan türehtelen volt az állapot, mint a szobákban, a szobákban pedig csak oly meleg volt, mint az utakon. A uszodában a víz csakis nedves volt, hidegnek azonban elég meleg volt. A járókelők vándorogtak és törölték arcukról az izzadtságot. Ha az embereknek be nem száradt volna a torkuk, bizonyára ezt a nótát énekelték volna: „Gimbelem is, gombolom is, gombolom, A kis lajbim gombolom“. Tudniillik kigombolom, mert mindenki kigombolt lajbival jár a puha aszfalton, s a kemény grániton. D. u. 5 óra felé felhők kezdtek tornyosulni. Az egész város égboltot kezdte ókumlálni. Arad meteorológiai intézette lett. Mindenki várta, remélte, áhitotta az esőt. Fogadásokat kötöttek, eső lesz-e vagy jégeső, forgoszló vagy cyclon. Közönséges esőre ötszörös pénzt kínáltak, felhőszakadásra egyszerest. Az ég egy ideig tovább tornyosult az emberek kedvéért, küldött vagy harmincz szem esőt azután meggondolta magát és kiderült. Mi pedig elszorodtunk. Tehát tovább izzadunk, arcunk verítékében fogjuk megkeresni mindennapi kenyerünket, s fagyaltról fogunk álmodni. Oh nap, oh, Falb, oh kritika, hol vannak a te napjaid?

— Difteritisz a megyében. Forray-Nagy-Iratoson Nádasdy gr. birtokán Kátay Sándor kanász 3 gyermeke 4 nap alatt difteritiszben elhalt. A járvány terjedésének megállítására óvintézkedések tettek.

— Nagy jégvihar Uj-Szent-Annán. Uj-szentannai levelezőnk írja: F. hó 23-án d. u. 3 órakor erős vihar keletkezett. Dió nagyságú jégeső esett oly mennyiségben, hogy azt lapátolni lehetett volna. A vihar körülbelül egy óra hosszig tartott s utána kellemes idő következett.

— A gáji ovodánál rendszeresített óvónői állásra öt okleveles óvónő pályázott és pedig: Hanacska Lujza, Kornis Mária és Velsz Lujza aradiak, továbbá Tarnay Emma kolozsvári és Friedler Vilma varannói óvónők. A választás holnap délután 4 órakor tartandó iskolaszéki ülésen lesz.

— Itélethirdetés az utcai botrányban. Tegnap volt az itélethirdetés abban az utcai botrányügyben a kihágási bíró előtt, melyet

M a n d o w s k y Richárd porosz-óderbergi születésű, budapesti illetőségű, 24 éves, izraelita vallású aradi hírlapíró és segédszerkesztő provokált. Az ítélet 4 napi fogsázzal és 30 frt pénzbüntetésre szól, mert az utcai botrány „nyilvános helyen való verekedés”-nek minősített. Ugyanilyen ítélet van szabva a megtámadott félre is. Mindkét fél felebbezést jelentett be, melyben véglegesen a belügyminiszter dönt.

— **Nyugalmazott pénzügyőrök ellátása.** A pénzügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi pénzügyigazgatóságokhoz, melyben utasítja őket, hogy a csekély összeggel nyugalmazott pénzügyőrök sorsát lehetőleg szívkön viseljék. E célból elrendeli, hogy oly nyugalmazott pénzügyőröket, kik önszántukból jelentkeznek, 50—60 kr napidíj mellett a kezelésnél alkalmazzák s ily módon a megélhetést számukra megkönnyítsék. A rendelet kezdeti részéből azonban nem következik az, hogy az igazgatóságoknál alkalmazott és kötelességüknek megfelelő díjazások ezek miatt elbocsáttassanak. A nyugalmazott pénzügyőrök csak akkor vehetők fel, ha üresedés van s ezért a minisztériumhoz följelentendő, hogy van-e és mennyi állás üresedésben.

— **Szerencsétlenség.** F. hó 20-án d. e. 11 órakor **M a n d l** Lipót új-szent-annai gőzmalomban **R e c k** Antal fűtőnek, ki különben kalapos legény, a hajtó szij jobb karját töben elszakította. A szerencsétlenség még borzasztóbb lehetett volna, mert a támadt zűrzavarban a gépről mindenki megfeledkezett, melyben a gőz a lehető legmagasabb fokra emelkedett s csak egy ott levő új-szent-annai polgárnak, ki a géphez élete veszélyeztetésével oda ugrott s a gőzt kibocsátotta, köszönhető, hogy **k a z á n r o b b a n á s** nem történt s az ott összesereglettekben kár nem esett.

— **Sajnálatos baleset érte** **L ő w** Mihály dr. gyoroki körorvost. Megvadult lovai elragadták kocsiját, mely a vad futamban felborult. **L ő w** dr. oly szerencsétlenül esett ki a kocsiból, hogy bal lába kifeszamodott. Ma már a baj a javulás útján van.

— **A hadgyakorlatok beszüntetése.** Mint értesülünk, fölmerült a terv, hogy a gyilkosan abnormis időjárásra való tekintettel, a nyári hadgyakorlatokat halasztják el. A hír megerősítésre vár. Az elhalasztás tényleg nagyon indokolt. Most jön a hír Mézesről, hogy az ott tartott hadgyakorlatok alkalmával a roppant hőségben 3 katoná napzúrását kapott. A hő 40 fok volt. Mintegy 30 katoná lett ezenkívül beteg.

— **Nyugdíjazás.** Az aradi m. kir. adóhivatal főnökét, **B á c s** Nándor adótárnokot a pénzügyminiszter egészségi okokból saját kérelmére nyugdíjazta. A pénzügyminiszter leirata tegnap érkezett le az aradi pénzügyigazgatóságokhoz.

— **Arlejtés a városnál.** Arad város gazdasági széke holnap reggel 10 órakor rendkívüli ülést tart, melyen az Asztalos-Sándor-utca csatornázása és aszfaltozására beadott ajánlatok fölött fog határozni.

— **Tűz Szent-Annán.** Folyó hó 22-én délelőtt 11 órakor — írja levelezőnk — Új-Szent-Anna közvetlen közelében ó-szent-annai lakosok tulajdonát képező s alig elcsépezt buzaszalma kazlak, hihetőleg a cséplő géptől kigyuladtak. Négy kazal szalma elégett, a cséplő gépet és a még el nem csépezt búzát sikerült megmenteni. A szalma részben biztosítva volt.

— **A hőség haldoklása.** Határozott fordulat állott be a felső régiókban. A hőség haldoklik. A tegnapi érkező tudósítások még mindig nagy melegt jelentenek; Pozsonyban pl. tegnapi még 30 fokon felül menő volt a forróság, feltétlen szélesend mellett; Frigyes főherceg hadtestparancsnok elrendelte, hogy a fegyvergyakorlatok szüneteljenek s a városi hatóság a vámkorlátoknál konfiskálja a tömördek átfűt, rothadó gyümölcsöt. Liptó-Ujvárról tegnapi még 34 fok R. melegt jelentenek s elég sajátságos, onnan ebben az iszonyu melegben hófoltokat látnak a Kárpátok között. Az ország több pontjáról jelentik a 3 nap előtt mára megjósolt zivatarokat. A Franciaország felől érkező depresszió már kiterjedt egész Magyarországra fölött s a le-

vegő páratartalma helyenkint heves zivatarokkal összekötött záporra csapódott le. Pozsonyból nagyszerű égháborút jelentenek, mely 7 órakor forró északi széllel s óriási porfelhővel kezdődött. A porfelhő az egész várost beburkolta, de csakhamar leverte a hosszú zápor. Az eső a levegőt 29 fokról tizenégyre hűtötte le s most ott az egész világ szabadon lélezkedik. Ugyanilyen híreket veszünk Temesvárról. Ott egy heti afrikai hőség után, erős zivatarok törtek ki j é g e s ő v e l vegyest. A szélvész olyan erős volt, hogy erős fákat döntött ki tövestől. Vizaknán és környékén d. u. 5—6 óra közt roppant jégeső volt. A jég a haladó vonat ablakait mind betördöste. Budapest megint kivételes helyzetben volt. A tegnapi rövid, percznyi esőcske után egész nap itt semmiféle eső nem volt. A felhők északon és nyugaton nagy tömegekben megjelentek ugyan s látni lehetett a villámást és hallani a dörgést; azonban nem esett. Ellenben a budai részeken volt némi eső. Sz.-Endrén d. u. kétszer is esett, csekély szél mellett, j é g e l vegyes zápor. A felhők azonban estig a főváros környékéről eltakarodtak. A mi a legközelebbi napokat illeti, bizton lehet várni, hogy a zivataros felhők délutánokint újból meg fognak jelenni, mint tegnap Aradon s valószínű, hogy helylyel-közzel a jégverés sem marad ki, a mi különben még kárt tehet a szőlőben, már t. i. a hol van.

— **A szőkevény önkényes.** Szegedről jelentik a következő meglepő hírt: **P o r o p a t i t s** József szegedi fiú, aki, mint egyéves önkényes, Bécsben szolgált, egy ezüstóra ellopása miatt megszökött ezredétől s menekülés közben a csendőrök, mivel elfogatásának fegyveresen ellentállott, a g y o n l ő t t é k.

— **Tűz Ottlakán.** Ungureán Tódor ottlakai lakos háza leégett. A községi új tűzoltói karnak sikerült a tüzet lokalizálni s így nagyobb kár nem történt. Az Ungureán kára is részben megtérül, mert háza biztosítva volt.

— **A várvavárt vendég.** A legelőtrevalóbb intézménynek és egyúttal a legszavahihetőbbnek is bizonyul az országos meteorológiai intézet. Jóslata bevált az utolsó betűig. A mohamedánus fatalizmusával tekintünk a horizontra, melynek világos kékjét megtörte a hamvas felhőzet, itt-ott lilaszinbe vegyülve és egész biztosan ígérve, hogy szaharai szomjunk enyhülni fog, veritékainket megelégette a gondviselés. Esni fog. És csakugyan! Tegnap délután négy óra felé a szél mint önkényes utczaseprő, a lehető legnagyobb buzgósággal porba takarta Aradot, az égen keringeni kezdett a szürke felhő-csomó. Pontosán meghatározva 5 óra 10 perczkor leesett az első esőcsöpp. Mintha valóságos meleg ártézi-kut vize lett volna. 24—26° meleg volt a ritkás eső. A szomjas mohó aszfalt gőzölögve tüntette el a leesett esőcsöppeket. Ez a délutáni eső azonban csak jámbor előjátéka volt a tegnapi égi repertoárnak. Alig tartott négy perczig. A szél elállt és valami hűs fuvalom legyesztette az izadásában utolsó türelméig jutott emberiséget. Az égkárpit színe gyorsan arnyalódott a lilaszinbe, naplementre már északkelet egészen esőt ígért s keletről előtört egy jóltevő széláramlat. Mire este lett, még mindig az ígéreteknel maradt a biztató ég, de valószínű, hogy a mai reggelre, mikor e sorokat olvassuk, üde eső utáni ózondus levegőt fogunk beszívni és miut elmúlt rossz álmokra fogunk gondolni a hátunk mögött levő rekkenő napokra.

— **A fenyegető levél írójának sorsa.** **B á l i n t** Miklós, 18 éves kereskedősegéd levelet irt volt **Z s e l e n s z k y** gróf Róbert nagybirtokoshoz, melyben azzal fenyegette, hogy házát meggyújtja és dinamittal levegőbe röpti, ha részére egy meghatározott helyre 2000 frtot le nem tesz. A levélíró a lippai csendőrség annak idején kinyomozta és mintán a lippai járásbíró s a vizsgálatot befejezte, bekísérte a kir. törvényszékhez.

— **Ebben a borzasztó melegben!** Már hetedik napja, hogy olyan kánikulai napokat élünk, a minőhöz fogható harmincz esztendő óta nem voltak. 39—40 Celsius fok kismiska a higanynak, hogy

odáig felemelkedve részvétlenül nézze azokat, a kik kimerészkedve az utcára, elolvadnak vagy megsülnek (a szerint, hogy ki milyen anyagból van). A porondban tejjét lehet sütni s a szikes talaj meggyul és lehet gyönyörködni abban a látványban, hogy a föld ég. Szenczácskékedve emberek szívesen beszélgetnek arról, hogy ebben a borzasztó melegben a föld egy égő csillaggá fog átváltozni s nekünk majd a Napba kell átköltöznünk, a hol semmiképen sem lehet olyan forró élet, mint nálunk. Egyébiránt az egyetlen beszéd-téma most a meleg, mely téma eképen variál-tatik:

— Jó napot! Tyűj, de meleg van!

— Ne mondja?

És mindenki a melegről újságot, holett mindenkinék melege van.

— **Véres verekedés.** **H i r s o h m a n** Simon kurticsi birtokos két jelen cselédje **T u d u m á n** s **S t e f á n** és **N a d a b á n** Tifu pusztá nézet-elitérésből verésre verték egymást. Két látlelet lett a dolog vége.

— **Az anya büne.** Lapunk terjedelmesen hozta a **F o g y i s** Flóricza eleki cselédleányzó esetét, ki szerelmének zálogától szabadulni óhajtván, egy kuruzsió asszonytól olyan maró szert kapott, melytől meghalt. A hatóság **J a n k** János eleki főszolgabíró és **V i l á n y i** Izidor dr. megtartották a vizsgálatot, kétségtelenül kiderítvén, hogy a bűnös leánynak nem volt szándékában magát elemészteni. — Most a kuruzsió asszony kilétének felderítése érdekében indult meg erőlyes vizsgálat, melynek eddigi eredményeit nehogy esetleg a vizsgálatot meghiusítsuk, el kell hallgatnunk.

— **A románok Lippán.** Lippán tegnapelőtt a román tanítók gyűlést tartottak. **R o t á r i u** Pál temesvári ügyvédet a „Luminatoriu” című ismert ultraromán lap szerkesztőjét taraczkövésekkel, nagy pompával fogadták. A lippaiak ezt a magyarság ellen való tüntetésnek tekintik s ellentüntetésre készülnek.

— **Szemle.** A városi iparhatóság tegnap délután **H e n d l** Ödön Kossuth-utczai házána szemlét tartott s neki egy rézöntőde felépítésére a engedélyt megadta.

— **Utazó tolvaj.** **M o r o c z** György eleki lakos értéktárolitási körutrá indult Aradra. Itt rosszul mentek az üzletek. Kirándult hát **M i k a l a k á r a**, hol vendégzereplésének 13 drb kövér liba lett az eredménye. Nem soká pihenhetett babérjain, mert a mint az aradi piacon tul akart adni a prédán, elcsípték. A káros lélekszakadva rohant a város házára, a hol visszakapta a libáit. Az utazó tolvajt egy időre leültették.

— **A „földesur” kendői.** **B e l e z n a y** Antal gyulai csavargót rajta csípte a rendőrség, hogy selyem kendőket árul a kávéházakban s vállaltára vette azok tulajdonjoga iránt. Azt vallotta, hogy ő „földesur” s a kendőket a feleségétől lopta el a kocsisa, a kit Aradig-gyalogosan üldözve elfogott. A kendőket azért akarta eladni, mert a felesége már ugy sem használta volna. Távirati kérdézősködére küszült, hogy a „földesur” közönséges csavargó, a ki lopás útján jutott a keudők birtokába. A „földesur” lakat alatt marad egyelőre s csak ha büntetését kiállotta, tolonczolják haza.

— **Elvezett egy aranylánczából való karperecz a ligetben** (kiserdön) e hó 20-án este. 10⁰/₁₀₀-nak megfelelő díjat kap, ki azt a tulajdonosnak laendő kézbesítés céljából szerkesztőségünkbe beküldeni sziveskedik.

— **Lökötök.** Lökötöket fogott el a csendőrség **D a r o c z** János, **D a r o c z** Mihály és **B e r l a** Nika szent-annai cigányok személyében, a kik a megyében több ló eltüntetését eszközölték.

— **Mulató kisasszony.** **B o r s i** Eszter 17 éves csinos pécskai leánynak az a passziója, hogy bejár Aradra mulatni. Botrányosan is viselkedett már egy-egy muri után, ugy hogy a rendőrség egy ízben kiutasította a város területéről. Hiába! Pécska kicsiny az ő széles kedvének befogadására, a tilalom daczára visszatért. Tegnap megint kelepczébe került s most tolonczut előtt áll. A rendőrség vissza akarja adni, hűtlenül elhagyott falujának.

— **Pályázatok.** Postamesteri állásra **K á m b a n**, **V a s** vármegyében, III. oszt. postahivatal. — **A** debreczeni főügyési állásra szeptember 15-ig. — Postamesteri állásra **C a u t ö r t ö k h e l y**, **S z e p e s** vármegyében, III. oszt. postahivatalra. — **P o t a m e s t e r i** állásra **T a k t a s z a d a**, **Z e m p l e n** vármegyében III. oszt. postahivatal.

H y m e n.

Mészáros László, a magyar államvasutak tisztviselője, tegnap délelőtt 10 órakor esküdtött örök hűséget Braun Frigyes kincstári erdőbérli bájos leányának, Friderikának.

S P O R T.

— Délmagyarországi kerékpár-verseny. Temesvárról jelentik lapunknak: Szent István napján a temesvári kerékpáregylet délmagyarországi kerékpár-versenyt rendezett, mely nagy közönség jelenlétében rendkívül érdekesen folyt le. A jury elnöke Bandl Rezső főkapitány volt. A lassu menetben Naschitz László nyerte el az első díjat (aranyérem), a másodikat Zoller Reinhold (Fehértemplom). A délmagyarországi mester címet magas kéreken ifj. Petzelbauer Károly, alacsony kéreken Deixner József nyerte el. A műfutásban Naschitz László nyerte el az első díjat, a juniorok versenyében Baschardt György.

M u l a t s á g o k.

— Aradon és környékén. —

Nyári mulatság Battonyán.

(Hr.) Imponzásan sikerült nyári mulatságot rögtönzött tegnapelőtt a Battonya melletti pusztán az intelligencia s az Arad és környékéről meghívott vendégség, mely a bóth Gusztáv szeretetreméltó házigazda névnapját ünnepelte. A valóban imponáns vacsora 8 órakor vette kezdetét, melyen az ünnepélyen megjelent Jusztth Gyula orsz. képviselő, s Verhovay Gyula hírlapíró is. Este 10 óra tájban kezdte a cigány huzni a talp alá valót, melyre a táncz kezdetét vette s mely kivilágos-kivirradtig tartott. A jelen voltak a legszemélyesebb emlékekkel tértek vissza a valóban sikerült mulatságról.

A jelenvolt urnók s bájos hölgyek névsora a következő:

A s s z o n y o k: Mogyoróssy Elekné, Máday Jánosné, Justh Gyulané, öz. Darányi Jánosné, Tones Edéné, öz. Donogán Gergelyné, Csikós Endréné, Asbóth Béláné, Kövér Sándorné, Ovári Antalné (Kolozsvár), Ajtai Jenőné (Budapest), Vertán Ernőné, Szeifert Gyulané, Király Jánosné, Ováry Kálmáné, Kovács Gusztávné, öz. Szmantanovics Gergelyné.

L e á n y o k: Mogyoróssy Irén, Kövér Margit, Tones Irma, Hervay Vilma, Dorogán nővérek, Ováry Juliska, Justh Matild, Ajtai nővérek (Budapest), Seifert nővérek, Forster Elvira, Vertán Vilma stb. stb.

Törvénytörés.

— Templomrablás. Ez a neve annak a csunya bűnnek, melyet Csermőn követtek el még végtárgyalás után is ismeretlen tettesek. A bűnyűben, melynek története a következő: tegnap tartotta meg a végtárgyalást az aradi kir. törvénytörés büntető tanácsa, mely kénytelen volt felmentő ítéletet hozni, mert vádlottak a csendőrség előtt tett beismerésüket visszavonták. A csermői gör.-kel. román templomból ellopták az egyház vasládáját, melyben egyházi ékszerek s a hívők adományai voltak. A lelkész Goldis Ezsaiás feljelentésére a csendőrség megindította a nyomozást. Az eltűnt vasládát feltörve és üresen találtak meg a községi temetőben. Súlyos gyanu alapján a csendőrség vallatóra fogta Goldis Ezsaiásné, cselédjeit: Mariska Flore és Opre Junoné csermői asszonyokat, a kik a tettet beismerték olytormán, hogy a lopást a papné felbujtására követték el. Vádlottak közül Opre Junoné időközben elhalt, Goldisné és Mariska Flore pedig beismerő vallomásukat visszavonták azzal az indoklással, hogy a csendőrség kizozta őket. Beismerő vallomásukon kívül bizonyították hiányában felmentettek. Az ügyessé megfélebbezte az ítélet.

VEGYESEK.

— A koronázási jubileumi feliratok kiállítása élénk látogatottságnak örvend. Vasárnapon és szombaton a látogatók száma meghaladta a 10,000-et. A kiállítás rendezőse erre való tekintettel elhatározta, hogy a kiállítás időtartamát meghosszabbítja szeptember elsejéig. A fumei tanulók, kik pár nap óta itt időznek a

fővárosban, holnap tekintik meg a kiállítást tanáraik vezetése mellett.

— Caprivi kancellár grófi diplomája. Vilmos császár csütörtökön adta át Caprivi bírói kancellárnak a grófi diplomát. A diploma, mely a heraldikai hivatal főnökeinek ellenőrzése mellett készült, művészi kivitelű. A diploma egyik oldalán Vilmos császár neve ékeskedik, arabeszkkel körülvéve. A harmadik és a negyedik oldalon elő vannak sorolva Caprivi érdemei, a többek közt az Ausztria-Magyarországgal, Belgiummal megkötött kereskedelmi szerződés. A negyedik oldalon van a Capriviék családi címere. A császár aláírását Wedell, a királyi ház minisztere és Herrfurth belügyminiszter ellenjegyezték. A diplomának vert ezüstből készült a tokja.

— Rövid hírek. Péntekfalun Csercsics Károly négyéves Vilma leánya a Gyöngyös folyóba esett és ott veszett. — Csantavérről Januska Örzse tizenöt éves leány eltűnt. — Tenekén Szabó János és Gáspár György gyermekek fürdés közben a Körösbe fultak. — Tata-Tóvárosban Tóth József rendőrt egy utazó mesterlegény megtámadta és törrel több helyen megszurta. — Szegeden a kender-kikészítőgyár előtt kikötött egy kenderrel megrakott hajó, mely valahogy tüzet fogott s mint nekünk táviratozzák, mindenestül elégett. — Baján még e hó elején eltűnt egy Schiller Adolf nevű molnárlegény. Azzal távozott el hazulról, hogy a dunai malomba megy, de azóta senki se látta. Most intézkedtek hatósági keresése iránt.

CSARNOK

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti novellája. —

[24] Irta: Ifj. Gily Ede.

Berkessyné husz éves boldog házasságában ez volt az első komolyabb természeti vihar.

Midőn nejét magára hagyva elsielt, a lépcsőn Váryval találkozott, ki Bella üzenetere sietett kedveséhez megtudandó, vajjon állott-e be ügyében újabb fordulat.

— Eppen önt keresem uram — mondá kezét szoritva Berkessy vele — hogy megkerjem öntől a magam részére kedves leánya kezét. Társadalmi állásom, anyagi viszonyaim épp oly ismertek ön előtt, mint Bella iránti szerelmem. Tegyen boldoggá bennünket.

— Köszönöm szives ajánlatát, de...

— Csak nem akar ön is elutasítani?

— Legkevesbbé sem, csupán azt óhajtom megjegyezni, hogy leányom szabadon rendelkezik keze s jövődő sorsa felett. Ha önnek nyújtja kezét, annak én csak örülni tudok, de én elhatározásomat befolyásolni nem fogom.

— Ön szíven viseli leánya sorsát, mert szabad választást enged neki. Ha választása reám esik, biztosítom ön, hogy nagyon boldoggá fogom tenni.

— Nekem még volna egy feltételem, — mondá Berkessy.

— Még akkor is teljesítem, ha lehetetlen-séggel határos.

— Három hét alatt meg kell esküdniök.

— Ezer örömmel akár holnap.

— No olyan hamar nem megy az ilyen dolog kedves ifju barátom. A türelem termi a rózsát s önnek csak három hét van megszabva a türelmesség gyakorlására.

— Elég hosszú idő az is, de ha az ember tudja, hogy nem hiába vár, mégis szívesebben veti alá magát a várakozásnak.

— Beszéljen Bellával s intézkedjenek úgy, hogy ma itt lesz az egész város az eljegyzésen. A bárót személyesen fogom meghívni.

— Nem hiszem, hogy eljő, de ha távol nem marad, nagyon mulatságos lesz a dolog. Most Isten önnel atyám, sietek keblemre ölelni imádott menyasszonyomat.

— Isten veled fiam — mondá megindultan Berkessy s melegen ráta meg az ügyvéd kezét.

XII.

Merényiné Tárny Eliz anyjával a fővárosba érve, szerény lakást bérelt. Nem látogatta meg s nem is fogadta korábbi ismerőseit. Vissza akart vonulni teljesen a világtól, hogy annál nagyobb odaadással igyekezzen bosszútérveit megvalósítani.

Eltető elemévé vált, e lelkével teljesen

egybeforrt a remény, hogy meg fog nyugodni lelkiismerete, mihelyt bosszuesküjét beváltotta.

Szenvedélyvel határos odaadás vezette minden lépését, melyet a terv megvalósítása érdekében tett. Ébren, alva mindig előtte lebegett azéja, nem riadt vissza a nehézségek előtt, melyekbe a fonal nélküli kutatás ütközött.

Mindenekelött Szrémy György báróval akart beszélni, hogy feltédesze előtte a gazember lakhelyét, hogy bosszura hívja fel névének bitorlásáért és meghívrozolásáért.

Bajos dolog lett volna ezt a tervet egy egyedül álló asszonynak keresztülvinni, de Eliznek a véletlen is segítségére jött.

Egy este, midőn anyja kíséretében lakására igyekezett, ismerős hang üdvözölte őket az utcán. Eliz egy leánykori imádója volt.

Melyik szép asszonynak nincsenek leánykori imádói?

A kapuig kísérté el a hölgyeket s pazarul szórta a bókákat Eliz bájjaira. A szép asszony hűsége teljesen háttérbe szorult a bosszualló nő számítógondolkozásával szemben. Eliz alig figyelt reá, gondolatai mesze kalandoztak abban az ódon kastélyban, a hol életének legszebb napjait élte át. Lemondott teljesen arról a reményről, hogy a szép napok még valaha visszajöjjenek, de azért emlékezett róluk folytonosan — akár milyen fájó volt is neki a visszaemlékezés — nehogy eltéveszse szemei elől a veszteség nagyságát, nehogy csillapuljon lelkében a megfogamzott bosszuvágy érzete.

Csak akkor kezdett kíséretje szavaira figyelni, mikor Szrémy György báró nevét említette.

— Mit mondott a báróról? — kérdé élénken.

— Ő a mai nap hőse, mert a mai versenyen egy lova negyvenezer frankot nyert.

— Ez mindenestre örvendetes reá nézve. Mondja csak, ismeri a bárót?

— Szoros baráti viszonyban állok vele. Nagyon derék fia. Jól gazdálkodik, éppen most készül megházasodni.

— Tudom. Eppen házassága ügyében szeretnék beszélni vele.

— Hogyan? Ön ismeri őt és terveit? Eddig azt hittem, hogy csak én ismerem házassági szándékát.

— Gyakran hisz és gyakran téved az ember. Legyen oly szives, mondja meg neki, hogy kéretem a saját érdekében mielőbb keressen fel engem.

(Folytatása következik.)

Utolsó posta.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— augusztus 23.

A hadgyakorlatokról.

A Budapesten állomásozó 23. gyalogezred most vonul gyalogosan Pécsre a hadgyakorlatokra. Tegnap ért az ezred Dunaföldvárra, hol Fabik a 4-ik századnál szolgáló bikityi születésű gyalogos agyonlötötte magát. De már egy másik szerencsétlenség is érte az ezredet utközben. Ugyanis az ezred zenekarától Smola kladnói születésű zenész Adonyban belefűlt a Dunába, fürdés közben.

Táviratok.

Villamvilágítás.

Budapest, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) A villamos világításra vonatkozólag hozott közgyűlési határozatot, Légrádi Károly és társai felebbezésének elutasításával, a belügyminiszter helyben hagyta. A főváros ennek alapján megkötöheti a szerződést a légszestársulattal és folytathatja a tárgyalásokat a Ganz-féle részvénytársasággal.

Tűz.

Sopron, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) Tegnap Sarródon 8 ház, Vámoscsaladon 18 ház, számos melléképület és nagymennyiségű gabona elhamvadt.

Zivatar.

Szabadka, augusztus 23. (Saj. tud. táv.)
Több hétig tartó kiállhatatlan hőség végre megszűnt. Tegnap este erős zivatar keletkezett, mely nagy pusztításokat okozott. Több helyütt a villám lecsapott. Eközben megereedt csendes eső.

Napszurás.

Zágráb, augusztus 23. (Saj. tud. táv.)
Hivatalosan konstatálták, hogy V o l l m a n n főhadnagy napszurás következtében meghalt a Sistjavicsból Pokupskóba menet 25 kilométernyi uton. A főhadnagyt nagyon kedvelték, nyolcz társa Sziszekből a temetésre érkezett és koszorút helyezett a ravatalára. Az ezred egy napi gyászt tartott. A főhadnagnál 20 ezer forintos takarékpénztári könyvet találtak.

Deficites ünnepély.

Páris, augusztus 23. (Saj. tud. táv.)
Az orosz-francia ünnep nyolczvanezer frank deficittel végződött. A lapok bírálják a kormány könnyelműségét, melylyel engedélyt adott az ünnep megtartására, holott annak sikere bizonytalan volt.

Földbérlok panasza Angliában.

London, augusztus 23. (Saj. tud. táv.)
Sir M o r l e y fogadta a Cork grófság földbérloknek küldöttségét, mely a jelenlegi állapotok miatti panaszát adta elő.

Az éremkonferencia.

Brüsszel, aug. 23. (Saj. tud. távirata.)
Az „Indipendance Belge” írja: A nemzetközi éremkonferencia az angol kabinettváltozás miatt halasztást szenved, mert Gladstone nézetei e tekintetben ellenkeztek a Salisbury nézeteivel. Az éremkonferencia helyéül Brüsszel van javaslatba véve.

Szabad rozskivitel.

Pétervár, aug. 23. (Saj. tud. táv.)
A rozskivitel mai naptól kezdve ismét meg van engedve.

Felfüggesztett hivatalnokok.

Pétervár, augusztus 23. (Saj. tud. táv.)
A mohilew-kerületi közutak igazgatóját és öt magasabb hivatalnokát felfüggesztették állásaiktól és a kincstár kárára elkövetett több rendbeli törvénysértésért felelősségre fogják vonni őket.

Amerikai bortermelők az európai borok behozatala ellen.

Newyork, aug. 23. (Saj. tud. táv.)
Mint Santiagóból jelentik, ez idő szerint Peru és Argentína között tárgyalások vannak folyamatban, melyeknek célja szövetséget kötni Chile ellen. Santiago bortermelői azt kívánják, hogy az összes amerikai államok szerződést kössenek egymással az európai borkereskedésnek Amerikából való kizárása végett.

Közigazdaság.**Szőlőgazdák figyelmébe.**

A pénzügyminiszter a következő rendeletet adta ki a szőlőgazdáknak a borítaladó fizetése tekintetében az 1892. évi XV. t.-c. 3. §-a által adott kedvezmény igénybevétele tárgyában.

1. Az 1892. évi XV. t.-c. 3. §-a szerint nyílt községekben azok a szőlőgazdák, a kik szeszese italok kimérésével vagy kis mértékben való elárusításával nem foglalkoz-

nak, boritaladó fejében a saját termésti boraiktól a házi szükségletre szánt bormennyiség után az 1893-ik év január hó 1-től fogva nem a bor- és söritaladó árszabása szerinti teljes boritaladót, hanem csak az eddigi borfogyasztási adónak megfelelő részt, tehát: 20.000 lakosnál népesebb községekben bor után hektoliterenkint 3 frt 35 krt, bormust és szőlőcsefrefe után hektoliterenkint 2 frt 52 krt;

10.000—20.000 lakossal bíró községekben bor után hektoliterenkint 2 frt 69 krt, bormust és szőlőcsefrefe után hektoliterenkint 2 frt 01 krt;

10.000 lakosnál kevesebbet számláló községekben bor után hektoliterenkint 1 frt 35 krt, bormust és szőlőcsefrefe után hektoliterenkint 1 frt 01 krt tartoznak fizetni.

2. Azok a szőlőgazdák, a kik ezt a kedvezményt az 1893. évre igénybe venni óhajtják, tartoznak a folyó évi szeptember hó 15-éig, illetve, ha a szüret kezdetéig abbéli igényüket a községi előljáróságúnál bejelenteni.

3. Ez alkalommal bejelentendő az illető szőlőgazda neve, lakhelye, házaszáma, a házbéliek száma, a bejelentő szőlőbirtokának terjedelme holdakban, illetőleg négyszögölekben, a házi fogyasztásban felhasznált bor évi átlagos mennyisége, az ez évi remélhető termés hektoliterekben, a házi fogyasztásra és nagyban, vagyis 1893. évtől kezdve 56 litert tevő mennyiségben való eladásra szánt bor mennyisége hektoliterekben.

4. A bejelentés megtételéről a fél a községi előljáráságtól egy igazolványul szolgáló bécztát kap.

5. Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlőgazda egész bortermését házi fogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, ha termése 5 hektolitert meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót a szőlőcsefrefének, illetőleg mustnak a bor- és husfogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17-a. értelmében való bejelentése, vagy pedig a bortermés s. okásos felvétele alkalmával (bor és husfogyasztási adótörvények és szabályok 48—49. §.) azonnal lefizetni.

Az a szőlőgazda ellenben, a kinek termése 5 hektolitert meghalad, vagy az, a ki termésének egy részét nagyban, vagyis 1893. évtől fogva legalább is 56 litert tevő mennyiségben óhajtja elárusítani, a bor és husfogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállításának 23. és 27. §-ai értelmében szemleivet kap a az adót, a mennyiben adómentes leszámításnak nem volna helye, a fennebb idézett összeállítás 42. §-a értelmében a két havonkit tartandó rendes leszámolás alapján fizeti.

6. A folyó 1892 év végeig a borfogyasztási és boritalmérés adók az eddigi módon szedtvén és az 1892. évi XV. t.-c. csak 1893. évi január hó 1-én lépven életbe, a fentemlített kedvezményt igénybe venni óhajtó és e célból a bejelentést a 2. és 3. pontok értelmében megtevő szőlőgazdák is a borfogyasztási adót változatlanul úgy fizetik, mint eddig és az 5. pont szerinti adózás 1893. év január hó 1-én kezdődik.

Nincs azonban kizárva ezután sem, hogy az egyes adóköteles szőlőgazdák és az adószedésre jogosított fél az adónak másként átalány szerinti való fizetésben meg ne egyezzenek; a míg azonban ily egyezés létre nem jön, egyedül az 5. pont szerinti megadózásnak van helye.

7. Az előző pontokban foglaltakra vonatkozó részletes utasításokat az 1892. évi XV. t.-c. végrehajtása iránt kiadott 51.015. számú utasítás 26. §-a szabályozza.

— **A szüreti kilátások.** Délén és nyugaton tulságos esőzések, Közép-Magyarországon ropant aszály, azonkívül június elején az árvíz: mind oly körülmények, melyek már hetek előtt indokolták tették szőlőgazdák aggodalmait az ez évi bortermést illetőleg. És tény is, hogy a legközelebbi szüretre való kilátások az ország legtöbb vidékén föltötte gyengék, mert a hegyeseket nagyobrszt koparrá tette a filloxera, a homoki szőlőket pedig a peronospora pusztítja; a permetezés a parasztok előtt még mindig ismeretlen dolog, a homok-vidékeken pedig az okszerűen kezelt új telepek még többnyire nagyon fiatalok. Gyönyörűen állott az idén a villányi szőlőhegy. Itt a filloxera még nem tett nagyobb károkat; a villányi szőlők különben is az egész megye leggondozottabb szőlői. Az

intelligens szőlőgazdák példáján a község többi lakói is okultak s az idei nyáron mindenki sietett a permetezéssel. Ezek óta nem ígérkezett oly kitünő szüret, mint az idén. Ekkor a végzet lecsapott: július 14-én egy roppant jégeső pár perc alatt tönkrevverte az egész termést. A mohácsi kerületben a filloxera már észrevehető károkat okoz; itt is alig érdemel említést a peronospora elleni védekezés, pedig a permetezett szőlők úgy válnak ki a többi közt, mint oázisok a sivatagon. Horgos közelében (Csongrád m.) futóhomokon látható egy 160 holdas szőlő telep, melyet egy konzorcium létesített, Heinrich József borászati vándortanító ösztönzésére. Meglepő, mily pompásan tenyész rajta nemcsak a szőlő, hanem gyümölcs, főzelék és dinnye is. A homoki telepítés ellenzői itt bizonyára meggyőződnek ellenszenvük alaptalan voltáról. Az ország többi bortermő vidékei, a filloxera-csapástól eltekintve, az időjárási viszonyoktól szenvedtek sokat s mondhatni, hogy átlag véve a szüret eredménye távolról sem fog megfelelni a pár hét előtt táplált reményeknek.

Szeszűzet.

— Augusztus 23. —

Mai jegyzéseink: Kézaráru nagyban nyers szesz 53.50, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. augusztus 23.

Magyar aranyáradék 6%	111.70
Magyar aranyáradék 4%	100.—
Magyar papíráradék 5%	120.—
Magyar vasuti kölcsön	120.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsájtás	117.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—
Magyar azölédészmavaltsági kötvény	—
Magyar nyereséménysorsjegy-kölcsön	142.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	137.—

Idegenek névsora Aradon.

— Augusztus 23. —

Fehér Kereszt szálloda: Geml Károly gazdatiszt, Zsombolya. Bartóky Ilona magánzó, B.-Csaba. Schubert Antal intéző, Temesvár. Milkó Henrik magánzó, Szeged. Mánzin Róbert kereskedő, Zsombolya. Fritzer Alfréd mérnök, Budapest. Reisz Simon marhakereskedő, Wartberg. Geml Károly kereskedő és neje, Zsombolya. Mautner Ignác kereskedő, Trieszt. Ifj. Kristóffy magánzó, Makó.

Vass szálloda: Wolf Sándor kereskedő, Glogovác. Báró Wazmer birtokos, M.-Bánhegyes.

Náder szálloda: Kovács János igazgató, Mezőhegyes. Fischer Gábor és neje Wegyesholm. Korots Teréz színessz, Budapest.

Magyar Kerona szálloda: Reisz János Gajdobra. Murza Péter cipész, Vajda-Hunyad. Áno Pál tanító, Drauz.

Vasuti szálloda: Berger Béla magán mérnök, Budapest. Faur Tivadar tanító, Örményes. Eckbauer Andor államvasuti hivatalnok, Budapest. Selley Sándor államvasuti hivatalnok, Budapest. Fehérváry Ottó színházi művezető, Budapest.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Nyíltér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosított.

598—6—10

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala részéről a nagymélt. m. kir. belügyminiszterium 54141 | 892. sz. a. kelt rendelete alapján közhírré tétetik, hogy himlőnyírki termelésre használt borjú husa közfogyasztásra bocsátható ugyan, de miután nem bir oly tápláló erővel, mint az egészséges borjú husa, azért az áruhelyen hol ily borjúhus árultatik: „Oltott borjúhus“ felirattal megjelölendő és olcsóbb árban mérendő ki.

Arad, 1892. augusztus 13-án.

Sarlot Domokos,

főkapitány.

103791 | 92. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a szombathelyi műhelyében szükségelt 1 drb 100 indicált lóerejű gőzgép, 2 drb 120 m² futófelülettel bíró és Donneley-féle tüzelési rendszerrel ellátott csöves gőzkazán, 1 drb 5000 liter köbtartalmu előmelegítő, egy drb 3500-4000 liter óránkénti teljesítményre szerkesztett Worthington-féle gőztápszivattyú a gőzgép és gőzkazánokhoz szükséges gőz és tápvezetékek, a két részből álló és összesen 157 m. hosszú transmisszióhoz szükséges alkatrészek szállítása, a helyszínen való felszerelése és üzemképes állapotba való helyezése, valamint a gőzgép, előmelegítő, szivattyú alapozási és a kazánok befalazási munkáinak létesítése iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlattételre szükséges műszaki leírások, az általános feltételek, az ajánlati minta, valamint a szállítandó gép felszereléseket általános elrendezését előtűntető vázlatrajz ezen hirdetés megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött napig, naponta a hivatalos órák alatt a magyar kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál (Andrássy-ut 75. sz. III. emelet) betekintheők, illetőleg ajánlatot tenni szándékozók által a magy. kir. államvasutak nyomtatványtáránál beszerezhetők vagy kívánatra az ezekért járó díj (85 kr.) előzetes beküldése mellett posta útján megküldetnek. Az ajánlatok lepecsételve ivenként 50 kros bélyeggel, valamint „Ajánlat a 103791 | 92. számhoz“ felirattal ellátva, legkésőbbben f. é. szeptember hó 15-ig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál benyújtandók. Az ajánlatok a műszaki leírásban foglalt összes gépekre és alkatrészekre, vagy pedig azok csak egyes csoportjaira vonatkozhatnak. — Ajánlattételre a rendelkezésre bocsátandó ajánlati minta használandó. Az ajánlatban kiteendő:

1. A m. kir. államvasutak Szombathely állomására vám és bérmentve szállítandó, szombathelyi műhelyben felszerelendő és üzemképes állapotban átadandó gépek és alkatrészek darabonkénti, illetőleg 100 kilogrammkénti egységárai oszt. ért. forintokban. — Megjegyeztetik, hogy sem a szereléshez szükséges szerszámoknak Budapestről, vagy a m. kir. államvasutak más állomásairól a rendeltetési helyig való elszállítására szállítási díjkezdve sem pedig a szereléshez kiküldendő munkások, műszaki egyének és művezetők részére szabad utazás nem fog engedélyeztetni. A szereléshez szükséges segédeszközök u. m. állványok, deszkák, kötelek, emelők stb. valamint a nehéz tárgyak emelésére szükséges napszamosok, szállítóknak a m. á. v. igazgatósága által díjtalanul fognak rendelkezésre bocsátatni.

2) A megrendelés kézbesítési napjától számítandó legközelebb szállítási határidő, mely alatt szállító az ajánlott gépeket és alkatrészeket szállítani, a helyszínen felszerelni és üzemképes állapotban átadni szándékozik. Figyelmeztetjük az ajánlattevőket, hogy a szállítási véghatáridőnek megállapításánál tekintettel legyenek azon időre is, mely a tárgyaknak Szombathelyre való szállítására szükséges, mert az ez által esetleg beálló határidő túllépése, késedelemnek fognak tekintetni.

A magy. kir. államvasutak által elfogadott szállítási határidőnek be nem tartásáért szállító által a következő pénzbírság lesz fizetendő. A gőzgép után naponta 10 ft. egy gőzkazán után 15 ft., a gőzszivattyú után 2 ft. az előmelegítő 1 ft., a gőz és tápvezetékek 5 ft., a transmissió 15 ft.

Azon esetben, ha egy szállító több tárgy szállításával lesz megbízva, a bírság külön-külön minden tárgy után lesz fizetendő.

3) A súly szerint fizetendő alkatrészek pontos súlyai. Az ajánlattevők által ajánlott és a

magy. kir. államvasutak igazgatósága által elfogadott súlyokra nézve, úgy fel mint lefelé csak 5 % eltérés fog engedélyeztetni. Ezen megengedett határok között a kifizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba.

Öt %-nál nagyobb eltérés esetén (ugy fel mint lefelé) az illető tárgyak átvétele megtagadható. Ha azonban a magy. kir. államvasutak igazgatósága azok átvételét elhatározná, akkor az öt %-nál nagyobb súly többlet nem fizetetik, az 5 %-nál kisebb súlyal szállított alkatrészeknél pedig a fizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba. A darabonként fizetendő tárgyak súlyai az ajánlatban szintén kiteendők.

Megjegyezzük, hogy az ajánlatokban kitüntetett súlyoktól 5 %-nál nagyobb eltérések, úgy fel mint lefelé szállító által igazolandók, illetőleg kimutatandók azon okok a melyeknél fogva az eltérések beállottak. Ezen okok alapján a tárgyak átvétele visszautasítása iránt a m. á. v. igazgatóságának egyoldalú megítélése szerint káros befolyással lehet, jogában áll a m. á. v. igazgatóságának a gép átvételét megtagadni, Midőn azonban ezen súlykevesebbet a gép szilárdságára a m. á. v. igazgatóságának egyoldalú megítélése szerint káros befolyással nem bír, és a gép átvétetik a m. á. v. igazgatósága az 5 %-nál nagyobb súlyhiányának megfelelő értékét a szállító érdemösszegéből levonni jogosítva van. A levonás azon nyers anyag egységei alapján fog megállapítani, mely anyagból a gép tulajdonképp része áll.

4) Ajánlattevők ajánlataikban kinyilatkoztatni tartoznak, hogy az ajánlott gőzgép indicált lóerőnként és óránként hány kgr. gőzt fogyaszt, továbbá a gőz kazánokon futófelületenként rendes, nem megerősített üzem mellett 45 szerez elpárologtatási képességgel bíró akna szénrel való tüzeléssel hány kgr. gőzt termel, végre pedig, hogy az ajánlott teljesítményekért szavatosságot vállalnak.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azt a jogot, hogy ha a megírt próbák az ajánlott teljesítményeket nem igazolják, a meg nem felelő gépek beszerzése értékét a meg nem felelés mérvéhez képest leszállítassa.

5) Az ajánlatokhoz csatolandók az ajánlott gépek, kazánok és egyéb alkatrészek oly részletesen méretezett rajzai, hogy azokból az egyes szerkezetek pontosan megíthetők legyenek. Az ajánlatokkal betérjesztett ajánlati rajzok, ajánlat tevőknek vissza nem fognak adatni. A szállításokkal a gőzgép, a gőzkazánok az előmelegítő és transmissió összes részlet rajzai is másolatban lesznek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának átadandók. Bántapénz fejében az ajánlott összegek 5 százaléka vagy készpénzben vagy pedig állami letételekre alkalmas értékű papírokban az ajánlatok fent jelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. A szállítás oda itélése után, az oda itélés napjától számított négy héten belül a figyelembe nem vett ajánlattevők bántapénze vissza adatik, a szállítással megbízott ajánlattevők bántapénze pedig a szállítandó tárgyak ajánlati értékének 5 százalékára szállítatik le, a felesleg pedig szintén visszaadatik. A gőzgép a gőzkazánok és a többi alkatrészek a magy. kir. államvasutak szombathelyi műhelyébe való beérkezés, felszerelés és üzemképes állapotba való helyezés és az előirt teljesítményre s a helyes működésre nézve jó eredményre a m. kir. államvasutak költségére megtartott kipróbáltatás után azonnal ideiglenesen fognak átvétetni, és az azokután kijáró kereseti összeg az ideiglenes átvétel napjától számított négy héten belül a m. kir. államvasutak főpénztáránál fog kifizetett. A kifizetendő kereseti összegekből egy pro mille a magy. kir. államvasutak nyugdíjra nem jogosított alkalmazottjai külön segély alapja javára a magy. kir. államvasutak főpénztáránál le fog vonatni és visszatartatni. Szállító a szállított gépek, kazánok és egyéb alkatrészek szerkezetének helyeségeért és teljesen megbízható működéséért a kifogástalan kiviteletért, valamint a felhasználó anyagok jó minőségéért az ideiglenes átvételtől számított egy évi jótállást tartozk elvállalni.

Ezen jótállási kötelezettség biztosítása a leteendő bántapénz a kereseti összeg folyósítása alkalmával annak 10 százalékára egészítendő ki. A biztosítási összeg a jótállás letelte után négy héten belül fog visszafizetett, mindenkor annyiban, a mennyiben szállító a jótállási kötelezettség alól feloldottnak lesz tekinthető. Szállító beleegyezni tartozik, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága a megrendelt gépek és alkatrészek gyártását, szállító gyárában saját közegei által ellenőriztethesse,

Per esetére aláveti magát ajánlattevő a budapesti VI. ker. kir. járásbíróóság illetékességének. Az ügylettel járó bélyegilleték költségeket az illető viseli; az illeték az 1881. évi 26. t. cz. 10. §-ában meghatározott módon rovatik le. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra, a szállítással ajánlattevőket, az általuk ajánlott összes tárgyakra, vagy csak azok egy részére bizhassa meg, vagy ajánlatot nem tett más cégeket megbizhasson, végre pedig a szállítástól egészen eltekinthessen.

Az előirt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeztek be vagy távirati uton, vagy előszóval tétettek, végre pedig olyanok, a melyekhez az előirt bántapénz be nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1892. évi július hó.

Az igazgatóság.

96121 | 92. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(IX. sz. pótlék a köteleki díjszabás II. részének I. füzetéhez.)

A fentjelzett köteleki díjszabás II. részének I. füzetéhez f. évi szeptember hó 1-én a IX. számú pótlék lép érvénybe. Ezen pótlék tartalma a következő:

1. A b e r s d o r f állomás felvétele a 17. sz. kivételes díjszabásba (kénkovand.)
2. K é t e g y h á z a állomás felvétele a 23. sz. kivételes díjszabásba (üveghomok) Hohenbockoról.
3. A 27. sz. kivételes díjszabás kibővítése (kövek és kőfaragóárak Ziegenhalsról Pozsonyba.)
4. A 31. sz. kivételes díjszabás módosítása, illetve kibővítése. (Horn, Friedrichshütte és Rosdzin állomásról Budapestre és Pozsonyba.)
5. Uj kivételes díjszabás Orsováról Berlinbe szállítandó benzin küldeményekre.

A r f o l y a m k ü l ö n b ö z e t e k m ó d o s í t á s a, illetve létesítése.

Ezen pótlék a magyar királyi államvasutak díjszabási hivatalában aug. 20-ika körül lesz megszerezhető.

Budapest, 1892. évi augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazg.

a részes vasutak nevében is.

102095 CV. szám.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Nagyobb és több darabból álló kézzipodgyász bevétele a személykocsikba.)

A magyar királyi államvasutakból vett értesülés szerint az utasok az utóbbi időben gyakran oly nagy, vagy oly sok darabból álló podgyászt visznek magukkal a személykocsikban, hogy az a podgyász rekeszen minden egyes utasnak járó az ülőhely szélességének megfelelő helyen nem fél el és ennek következtében vagy az ülőhelyeken, vagy a kocsiján, vagy a folyosókon helyezik azt el, mely eljárás ugy az üzlet. szabályzat 27. §-ával, mint a podgyász díjszabás idevágó határozományaival ellenkezik.

Figyelmeztetik tehát az utazó közönség, hogy a többi utazók kényelme szempontjából és az állomási és vonatkiszérő személyzet utasított, hogy a nagyobb podgyászt magukkal vivő utasoktól annak feladását követeljék.

Budapest, 1892. július 26.

Az igazgatóság.

101091 | CII. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Román-északnémet kötelek.)

Folyó évi augusztus hó 15-én a román északnémet kötelekforgalomban az eddig fennállottak 22. sz. kiv. díjszabásnak új díjtételei lépnek hatályba angol és német származásu pamutárúk és fonalak szállítására.

Az új díjtételek a részes vasuti igazgatóságoknál megtudhatók.

Budapest, 1892. augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága

egyszersmind a többi részes vasutak nevében is.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Miskolczon.

8546 | I.

622 3-3

Pályázati hirdetmény

régi szerkezetű mozgosítható mérlegek és sulyok fentartási és javítási munkálatok elvállalása iránt.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége az általa kezelt Hatvan-S.-A.-Ujhely-Mező-Labarci, Hatvan-Rutkai, Fülel-Miskolczi, Miskolcz-Kassai fő és az ezekből kiágazó mellékvonalain és a kezelése alatt álló összes helyi érdekű vasutak vonalain levő valamennyi régi szerkezetű és rendszerű (t. i. nem Fairbanks-rendszerű) mozgosítható mérlegek és hidmérlegek, valamint az azokhoz tartozó sulyok fentartása és javítási munkálataira nézve ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Tájékoztatóul szolgáljon, hogy jelenleg összesen 278 tizedes és 13 darab százas mozgosítható mérleg van használatban.

A pályázati feltételek a következők:

1. Az ajánlatok csakis a szerződési tervezetben megállapított határozatok elfogadása mellett és az e czálra elkészített ajánlati mintán tehetők.

A szerződési tervezet, a pályázati feltételek, valamint az ajánlati minta a miskolczi üzletvezetőség I. osztályánál [Semere-utca 28. sz. I. emelet a hivatalos órák alatt megtekinthetők és díjmentesen megszerezhetők, illetőleg onnan posta útján is kérhetők.

Minden ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a szerződési tervezetet és pályázati feltételeket ismeri és azokat elfogadja.

2. A javítás alá kerülő mérlegek minden javítás után újból hitelesítendőek lesznek, mire nézve a földmivelésügyi m. kir. miniszterium által 1877. évben 20689. sz. a. kiadott rendelet mérvadó.

3. Az ajánlati összeg megállapításánál ajánlattevő által tekintetbe veendő, hogy a javított mérlegeknek és sulyoknak újbóli hitelesítési költségei nem általa, hanem a miskolczi üzletvezetőség által közvetlenül fognak a mértékhitelítő hivatalnak megfizettetni; ennél fogva a pályázó által kiteendő átalányösszeg csupán csak az összes mérlegek és sulyok javítására vonatkozik, továbbá azon vállalkozó által fedesendő költségekre, melyek a vonalon nem javítható mérlegeknek a lakhelyén levő szertárból a műhelyébe, továbbá a mértékhitelítő hivatalba és viszont a szertárba való szállításból felmerülnek.

4. Olyan gyárosok vagy iparosok által beadott ajánlatok, kiknek lakhelyén mértékhitelítő hivatal nincs, tekintetbe nem vehetők, továbbá az ajánlati tárgyalásnál figyelembe vétetni nem fognak azon ajánlatok sem, melyek a jelen pályázat alapját képező szerződésben nem foglalt vagy azektől bármint eltérő külön kikötést tartalmaznak.

Hasonlóképen nem fognak tekintetbe vétetni oly ajánlatok, melyek elkésve érkeznek vagy távirati uton tétetnek.

Azon ajánlattevő, ki e pályázati hirdetmény kibocsátó hivatal előtt ismeretlen, ajánlatához illetősége iparkamarájától egy bizonyítványt tartozik csatolni, mellyel a szállítóképességét igazolja és nyilvánítani tartozik minden egyes ajánlattevő, hogy ajánlatáért az ügylet letételezéséig szavatol.

5. Az ajánlatok a már említett címre legkésőbb folyó évi szeptember hó 10-ének déli 12 órájáig nyújtandók be vagy ezen határidőre posta útján küldendők be és „Ajánlat 8546 | 92. számhoz, mérlegek fentartása és javítása iránt” külső címmel látandó el.

6. Minden ajánlat 50 kros magyar bélyeggel ellátva, lepecsételve küldendő be.

A 100 frtnyi bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi szeptember hó 9-én a miskolczi gyűjtőpénztárunknál befizetendő, illetőleg letéteményezendő.

Az ajánlatban a bánatpénz befizetése felemlítendő, de az arról szóló letéti jegy az ajánlatban nem csatolandó.

7. A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati összegre, tetszése szerint választhasson vagy új pályázatot hirdethessen, vagy céljának elérésére más intézkedéseket tehessen.

Miskolczon, 1892. évi augusztus hóban.]

Az üzletvezetőség.

Hazánk kedvelt és rendkívül szénsavdus

Szántói savanyu vize

kapható a kutkezelőség által megszabott igen előnyös árakon az aradi raktárban

Flamm Lipót szállítónál,

valamint az összes fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

!!! Kérjünk csak Szántói fröcsösöt !!!

424 22-35

4476-1892. tkv.

654-1-1

106405 | 1892. szám. M. kir. államvasutak.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtható Pópa Aurel kapruczai lakos végrehajtást szenvedett elleni 191 frt 59 kr. tökékövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő és a kapruczai 182. sz. tjkvben A.I. 1-4. hrsz. alatt foglalt ingatlanokra 1482 frtban, és a kapruczai 144. sz. tjkvben A.I. 34. hrsz. alatt foglalt ingatlanokra 46 frtban ezenel megállapított kiküldési árban az arverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1892. évi október hó 28-ik napján d. e. 9 órakor Kaprucza község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1892. évi június hó 18-án.

Az aradi kir. tvszék mint tkvi hatóság.

Vincze,

kir. tvszéki bíró.

18552 | 892.

640 3-3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszteriumnak 1892. évi aug. hó 2-án 41816/III 8 sz. a. kelt értesítése szerint a bajor kir. kormány az Ausztria-Magyarországból származó élő szarvasmarhák átvitele tekintetében f. évi július 18-án 11606. sz. a. kelt intézkedéseket léptette életbe melyek Arad sz. kir. város levéltárában jelen hirdetmény száma alatt elhelyezve az érdekeltek által a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad sz. kir. város tanácsának 1892. évi augusztus hó 6-án tartott üléséből.

A városi tanács.

1628 | 892.

627 4-3

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1898. évre érvényesüléssel bíró névjegyzékének összeállítására alapul szolgáló adóhivatali kimutatás a f. é. aug. hó 18-tól aug. hó 25-ig bezárólag betekintés s a netán felszólamlás végett a polgármesteri hivatalba kitétetett.

Arad, 1892. augusztus 13.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

Nyomatott az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdájában

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar vasuti kötelék.)

(Gabonaforgalom.)

Dijszabás III. rész. 2. füzet és a IV. rész I. füzetének I. pótléka.

F. é. szeptember hó 1-én életbelépnek:

1. A III. rész 2. díjzabási füzet az 1-56 külön díjzabásba tartozó áruknak közvetlen szállítására, egyrészt magyarországi állomások, másrészt a Ferdinánd császár északi, a kassaoderbergi vasut (osztrák vonalának) a morva-szilézia központi vasut, a cs. kir. osztrák államvasutak (Eberadorf, Würbenthal, Kriegsdorf, Römerstadt vonalainak) és a szab. osztrák-magyar államvasutársaság (Ansterlitz, Ungvár, Brod és Olmütz (kiz) Maglitz vonalainak) állomásai között, Ezen díjzabás által hatályon kívül helyeztetnek.

a) az osztrák-magyar vasuti kötelék díjzabás III. részének 1886. évi szeptember hó 1-től érvényes 4. füzetének I.-IV. pótlékaival együtt.

b) az ezen díjzabási füzethez tartozó 1891. évi szeptember hó 1-től érvényes rovatolási díjtételek.

2) Az osztrák-magyar vasuti kötelék díjzabás III. részének f. é. augusztus 1-től érvényes 1. díjzabási füzetének I. pótléka melynek tartalmát közvetlen díjtételek egyrészt a magyar királyi államvasutaknak különböző díjzabásba ujonnan levont állomásai másrészt különböző osztrák állomások közötti forgalomra, továbbá változtatások kiegészítések és helyesbítések képezik.

Példányok a jövő héten a köteléki vasutak igazgatóságainál lesznek kaphatók.

Budapest, 1892. augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmind a köteléki vasutak nevében is.

625-892. gazd. sz.

645 3-3

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az Asztalos Sándor-utczának csatornázása, valamint a kocsit és gyalogjárónak asfalt-burkolattal való ellátásával kapcsolatos munkák elvállalása iránt f. évi augusztus hó 25-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kiküldési ár az utczai csatornázásra 1836 frt 90 kr., a kocsitnak asfalt-burkolattal való ellátására nézve 3900 frt 42 kr., a gyalogjárók asfalt-burkolattal való ellátására nézve 1850 frt 60 kr. összesen 7129 frt 50 kr.

Bánompénzül leteendő a kiküldési ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi augusztus hó 16-án tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső

aljegyző.